

H A B E R L E R

TÜRK TARİH KURUMU'NUN İLMİ TOPLANTILARI

Türk Tarih Kurumu 1947 yılında yaptırdığı kazı ve gezilerin sonuçlarını ilgili ilim adamlarının tenkidine arz etmek amacıyla Kurum merkezinde bir kollok-yum tertip etmiştir. Kurum Asbaşkanı Dr. Âfet İnan'ın başkanlık ettiği bu toplantılar 21 Mayıs cuma günü saat 10'da başlamış, 22 Mayıs cumartesi günü saat 19,45'de sona ermiştir. Kollokyuma Kurum üyeleriyle, Dil ve Tarih-Cografya Fakültesinin konularla ilgili Profesör, Doçent, Asistan ve öğrencileri katılmışlardır. Çok ilgi çeken bu toplantılarda kazı ve geziler ve bunlarla münasebeti olan ilmi meseleler bahis konusu olmuş ve çok faydalı tartışmalar yapılmıştır. Bu kollokyumda Türk Tarih Kurumunun gezi ve kazılarını idare etmiş olan yedi uzman yaptıkları kazı ve gezilerin sonuçları hakkında tebliğde bulunmuşlardır. Kronolojik bir sıra takip eden konuşmaların ilkinin 1947 tarihöncesi araştırmaları hakkında Antropoloji asistanı Dr. Kılıç Kökten yapmıştır. Kılıç Kökten, 1945 yılındanberi devam ettiği araştırmalarının kısa bir tarihçesini yaptıktan sonra 1947 araştırmalarına geçmiş ve ilk raporu 45 sayılı Belletende yayınlanmış olup Kuzey Anadolu'nun Orta ve Batı bölgelerinde yapılan bu araştırmalarda elde edilen malzeme ve sonuçları açıklamıştır.

Kılıç Kökten'den sonra Türk Tarih Kurumu'nun en eski ve en geniş kazısını 1935 denberi idare eden Dr. Hâmit Koşay, 1947 de Alacahöyük civarında Büyük Göllücek'te yaptığı kazının belgelerini göstermiş ve bunların Anadolu'nun en eski tarihi bakımından taşıdığı değeri belirtmiştir. İlk kısa raporu 45 sayılı, daha etraflı raporu da 46 sayılı Belleten'de çıkmış olan bu kazı Anadolu'nun kalkolitik çağına ait çok dikkate değer belgeler vermiş olması itibariyle önem taşımaktadır.

Üçüncü tebliğ Elbistan'ın Karahöyük mevkiinde Kurum adına bir kazı yapmış olan Doçent Dr. Tahsin Özgüç tarafından yapılmıştır. Çeşitli kültür eserlerinden başka Eti hiyeroglifleriyle yazılmış bir sütunu meydana çıkarmış olan Dr. Özgüç, aynı zamanda bu bölgenin tarihi yollar bakımından önemini belirtmiş ve geçtiği yollarda dikkati çeken çeşitli devirlere ve bilhassa Selçuk devrine ait anıtların bugünkü durumunu da projeksiyonla açıklamıştır. İlk kısa raporu 45 sayılı Belleten'de yayınlanan bu kazıda meydana çıkarılan ve Eti tarihi bakımından büyük önem taşıyan hiyeroglif yazılı sütun ve bunun bulunuş tarzı geniş yorumlara ve tartışmalara konu olmuştur. Bu münasebetle Karahöyük'ün tarihteki yeri ve burasının eski adı üzerinde muhtelif mütalealar ileri sürülmüş, kazı direktörü birçok suallere cevap vermiştir.

Dördüncü ve beşinci tebliğler yine Kurum adına Orta Anadolu'da arkeolojik bir araştırma yapmış olan Doçent Dr. Sedat Alp'la Dr. Ekrem Akurgal

tarafından yapılmıştır. Bu havalideki höyükler ve Eti kitabeleri konularını incelemiş olan Dr. Alp ve Dr. Akurgal araştırmalarının sonuçlarını bildirerek bazı Eti âbideleri üzerindeki yazı ve işaretlerin okunuş ve tefsir tarzı hakkında yeni tekliflerde bulunmuşlardır.

Altıncı tebliğ, 1947 yılının en mühim kazılarında birini teşkil eden ve Seyhan ilinin Kadırlı ilçesine bağlı Karatepe mevkiinde yapılmış olup meydana çıkarılan yazılı taş vesikaları, kabartma ve heykelleri ile önem kazanan Karatepe kazısına dair bu kazının direktörü Doçent Bahadır Alkım tarafından yapılmıştır.

30 kadar projeksiyonla canlandırılan ve hem Fenike yazısı, hem de Eti hiyeroglifiyle yazılmış muhtelif kitabelerin aynı zamanda ve aynı yerde bulunması dolayısıyla şimdiye kadar tamamen çözülemeyen Eti hiyerogliflerinin çözümlenmesinde büyük rolü olacak olan bu yazıtlarla kabartmaların ne suretle bulunduğu, kazının nasıl yapıldığı konuları üzerinde etraflı ve sistemli açıklamalarda bulunan Dr. Alkım, ara sıra bunları başka buluntularla da mukayese ederek devirleri, yer adları ve bu eserleri bırakanlar hakkında tefsirlerde bulunmuştur. Kısa raporu 45 sayılı Belleten'de yayınlanan bu kazı hakkında Sumer, Asur ve Eti dili mütehassıslarıyla arkeologlar tarafından gerek dil ve gerek arkeoloji belgeleri üzerinde geniş tartışma ve tefsirler yapılmış ve kazının dünya çapındaki önemi üzerinde durulmuştur.

Yedinci ve son tebliğ Doçent Aydın Sayılı tarafından yapılmıştır. Aydın Sayılı bu konuşmasında Türk Tarih Kurumu adına Kırşehir'de Caca Bey medresesiyle, Kütahya'da Vâcidiye medresesinde ve Tire'de yaptığı araştırmalardan bahsetmiştir. Bu araştırmaların amacı buralarda Orta ve Yeni Çağ Türk devirlerine ait rasathânelerin mevcut olup olmadığını tesbit etmektir. Aydın Sayılı, araştırmaların sonucu ve elde edilen belgelerle, Orta ve Yeni Çağda rasathâneler ve bunların kullandıkları âletler hakkında etraflı izahlarda bulunmuştur. Bu konulara ait raporlar Belletenin bu nüshasında yayınlanmıştır.

Tebliğler kollokyumu takip edenler tarafından büyük bir dikkat ve ilgi ile dinlendiği gibi, araştırmacıların dünya ilmine yaptıkları hizmetler ve yeni buluntuların büyük önemi üzerinde durularak gerek kazıları ve gezileri idare edenler ve gerekse Türk Tarih Kurumu ayrı ayrı tebrik edilmiş ve bu toplantıların her kazı mevsimi sonunda tekrar edilmesi temennisinde bulunulmuştur. Türk Tarih Kurumu içinde yeni kurulan Arkeoloji Seksiyonu'nun ilk defa tertip ettiği bu kollokyum bu suretle ve muvaffakiyetle sona ermiştir. Arkeoloji Seksiyonu bu toplantıları her kazı mevsimi sonunda yapmak kararındadır.